

Fylkesmannen i Oppland
Miljøvern avdelingen

Revisjonsrapport – GLT-Avfall

Tidsrom for revisjonen: 2. – 3. juni 2015	Lovgrunnlag: Forurensningsloven
Bedriftens adresse: Postboks 109 2827 Hunndalen	Tillatelsens dato: 21.12.2009 Arkivnr.: 2007/6965
Tlf.nr.: 61 14 55 80	Arkivnr. revisjon: 2015/2176
Org.nr (underenhet): 872 323 732 Eies av: 966 144 297	Anleggsnr*.: 0502.035.03
NACE-kode: 38.110	Risikoklasse: 2 (deponi)
Kontaktpersoner bedrift: Stein Giæver og Bjørn Berg	
Revisjonsgruppe Fylkesmannen: Stein Egil Granli (revisjonsleder) og Elin Hilde (revisor)	

* Refererer til forurensningsmyndighetenes database Forurensning

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultater fra revisjonen, jf. presentasjon i avsluttende møte hos bedriften 3. juni. Revisjonen ble gjennomført 2. og 3. juni 2015.

Rapporten er foreløpig i 2 uker, og blir etter det endelig dersom vi ikke mottar opplysninger om faktiske feil som må korrigeres.

Fylkesmannen avdekket to avvik og gir to anmerkninger i forbindelse med revisjonen.

Avvikene omhandler behandling av oljeholdig avfall (slam fra oljeutskillere) uten gyldig tillatelse, og manglende undersøkelse av dette før deponering.

Rapport godkjent dato: 15.09.2015

Revisjonsleder: **Stein Egil Granli**

Avdelingsdirektør: **Eli Blakstad**

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Innhold

1. Bakgrunn
2. Oppfølging etter revisjonen
3. Varsel om pålegg
4. Vedtak om gebyrsats for kontrollen
5. Offentlighet i forvaltningen
6. Avvik
7. Anmerkinger
8. Andre forhold
9. Gjennomføring av tilsynet
10. Dokumentunderlag

Vedlegg: Deltakere ved revisjonen

1. Bakgrunn

Varsel om revisjon ble sendt virksomheten 24. mars 2015. Revisjonen ble gjennomført 2. og 3. juni 2015. På vår forespørsel har virksomheten oversendt dokumentasjon som underlag for revisjonen. Sluttmøte med oppsummering av funn ble gjennomført 3. juni hos GLT-Avfall. Et utkast til rapport ble oversendt virksomheten 23.06.15, og vi fikk skriftlig tilbakemelding med merknader fra GLT-avfall 03.07.15 til dette.

Formålet med revisjonen er å undersøke:

- oppfølging av krav etter forurensningsloven med tilhørende forskrifter
- om det systematiske HMS-arbeidet fungerer tilfredsstillende når det gjelder ytre miljø

Dette omfatter undersøkelse av om:

- bedriftens internkontroll for ytre miljø er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og omtalt
- bedriften når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Revisjonen er gjennomført ved gransking av dokumenter, ved samtaler med personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Rapporten beskriver avvik og anmerkninger og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner:

- Avvik: Brudd på krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen
- Anmerkning: Forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som tilsynsmyndighetene mener det er viktig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet
- Andre forhold: Saker som kom fram under revisjonen, og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen men der det ikke er påvist avvik eller gitt anmerkninger.

2. Oppfølging etter revisjonen

GLT-Avfall plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Det må sendes en skriftlig redegjørelse til Fylkesmannen **innen 3 uker etter at rapporten er mottatt**, som viser hvordan avvikene følges opp.

Vi ber også om en tilbakemelding om anmerkningene som er gitt.

Fylkesmannen vil også følge opp avvikene med pålegg i eget brev, jf. punkt 3, varsling av pålegg.

Vi ber om at svarbrev ved e-post stiles til (fmoppost@fylkesmannen.no), Fylkesmannen i Oppland.

3. Varsel om pålegg

Jf. avvik 1 foreligger det ikke gyldig tillatelse til behandlingsanlegget/lagunesystemet for farlig avfall, og driften må derfor opphøre straks. Fylkesmannen varslers med dette at det vil bli gitt pålegg om følgende:

- a) Opprydding og undersøkelser for å fastslå ev. forurensning som følge av virksomheten. Dette inkluderer blant annet undersøkelser i grunnen under laguneanlegget, under området der massene er håndtert/lagret, og undersøkelser av deponert masse fra laguneanlegget. Det settes en frist for dette, og vi nevner at undersøkelsene skal gjennomføres av uavhengig konsulent.
- b) Levering av avfall og kompostmasser fra lagunesystemet til godkjent mottak / forskriftsmessig disponering, innen en fastsatt frist. Jf. vurderingene under avvik 2 om krav til deponering.

Vi viser til § 16 i forvaltningsloven om forhåndsvarsling av enkeltvedtak.

Eventuelle kommentarer til dette varselet kan sendes Fylkesmannen innen 3 uker.

4. Vedtak om gebyrsats for kontrollen

Fylkesmannen vedtar med dette at det skal betales en gebyrsats på **kr. 84 800,-** for revisjonen. Dette er forhåndsvarslet i vårt brev av 24.03.15. Det har ikke kommet merknader til varselet.

Med hensyn til vedtaket viser vi til § 39-3 første ledd og til § 39-8 i forurensningsforskriften.

Vedtaket om gebyrsats er hjemlet i forurensningsforskriften § 39-3 første ledd og § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn). Gebyrets størrelse kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28.

Klagefristen er tre uker fra rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Oppland.

Faktura med innbetalingsblankett vil bli ettersendt fra Miljødirektoratet.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal, fylkesmannen.no. Vi viser til offentleglova. Kopi sendes også til Gjøvik kommune.

6. Avvik

Det ble påvist følgende avvik ved revisjonen:

Avvik 1: Virksomheten foretar behandling av farlig avfall (slam fra oljeutskillere) uten gyldig tillatelse.

Avvik fra:

- Forurensningsloven § 7:
 - o «Ingen må ha, gjøre noe eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.»
- Avfallsforskriften § 11-6:
 - o «Den som håndterer farlig avfall, skal ha tillatelse fra Miljødirektoratet, Fylkesmannen eller den Klima- og miljødepartementet bemyndiger.»

Kommentarer:Anlegget:

GLT-Avfall etablerte i 2010 et anlegg for mottak og behandling av flytende avfall; slam fra oljeutskillere (EAL-kode 130503), og vannblandet sand fra sandfang. Hvordan anlegget er planlagt og oppbygd, er beskrevet i et internt notat fra bedriften av 18.08.09, som Fylkesmannen har mottatt.

Anlegget består av to laguner som er etablert på toppdekket av etappe II (avsluttet del) på Dalborgmarka deponi for ordinært avfall. Avfallet som mottas, tømmes i en mottakslagune for sedimentering/flotasjon. Vannfasen renner fra denne over i en komposteringslagune med kvernet hageavfall. Ifølge notatet av 18.08.09 skal bakterieveksten i lagunen bryte ned oljen i vannet. Mottakslagunen er tettet i bunnen og på sidene med aluminiumhydroksidslam.

Eventuelt overskuddsvann fra komposteringslagunen går via eget system til sigevannsanlegget og videre til kommunalt renseanlegg i Gjøvik.

De to lagunene tømmes regelmessig for fast materiale, og dette avfallet komposteres videre med hageavfall før det legges i en egen deponicelle for farlig avfall. Til mottakslagunen ble det ifølge egenrapport for 2014 mottatt ca. 1500 tonn slam fra oljeutskillere, EAL 130513 avfallsstoffnr. 7022 Olje- og fettavfall. Til deponicellen ble det lagt ca. 750 tonn oljeforurenset masse, avfallsstoffnummer 7022, dette er kommentert fra bedriftens side i egenrapporten som «*sediment fra lagunen*».

Ved mottak av avfall til oljelagunen skjer det en blanding av farlig avfall (slam fra oljeutskillere) og ikke-farlig avfall (flytende avfall fra sandfang). I tillegg blir avfall som er hentet ut fra mottakslagunen og komposteringslagunen delvis blandet med kvernet hageavfall og kompostert før deponering. Ifølge avfallsforskriften § 11-5 om *forsvarlig oppbevaring mv. av farlig avfall* skal ikke farlig avfall blandes sammen med annet avfall.

Tillatelsen:

GLT-Avfall har tillatelse etter forurensningsloven fra Fylkesmannen av 21.12.2009, for deponi for ordinært avfall. Det er i punkt 3.3, «*Særskilte krav til deponeringen*», gitt tillatelse til deponering av noen typer farlig avfall i egne celler; asbest, avfall fra sandblåsing og slam fra oljeutskillere. Punkt 3.3. femte kulepunkt lyder:

«Deponering av slam fra oljeutskillere (130503)

Slam fra oljeutskillere må avvannes og komposteres før deponering i celler avsatt til farlig avfall.»

Ordlyden på dette punktet i tillatelsen kan være uklar med hensyn til *hvor* avvanning og kompostering kan skje, men den tillater deponering av den nevnte type avfall. Før oppstart av behandlingsanlegget har Fylkesmannen samtykket til etableringen på bakgrunn av forespørsel og dokumentasjon fra GLT-Avfall. Vi har imidlertid ikke satt nærmere krav eller driftsbetingelser for anlegget.

Vårt tidligere samtykke til etableringen har hatt sammenheng med bl. a. den uklare formuleringen i tillatelsen. På tidspunktet for etableringen av anlegget har både Fylkesmannen og virksomheten hatt en forståelse av at drift av denne typen behandlingsanlegg lå innenfor tillatelsens rammer. Mange av de andre deponiene for ordinært avfall i landet har tilsvarende formulering av vilkår om deponering av slam fra oljeutskillere.

Oppsummering:

Fylkesmannen vurderer nå at GLT-avfalls behandling av slam fra oljeutskillere som er beskrevet over, med avvanning, håndtering i laguner og kompostering med hageavfall, som en *behandling* av farlig avfall, som ev. kan medføre fare for forurensning til grunn og resipient (kommunalt ledningsnett), og at etablering og drift av et slikt anlegg må ha en eksplisitt tillatelse etter forurensningsloven, jf. avfallsforskriften § 11-6.

Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet på dette området, og vi har formidlet til virksomheten at det kan søkes Miljødirektoratet om tillatelse. Vi viser til rundskriv T-3/12 fra Miljøverndepartementet punkt 2.2., der det fremgår at Miljødirektoratet har myndigheten angående behandlingsanlegg for farlig avfall.

Dette betyr at mottak av farlig avfall til lagunesystemet anses som ulovlig og må opphøre. Dette ble formidlet til virksomheten skriftlig 07.08.15, og Fylkesmannen mottok skriftlig tilbakemelding 10.08.15 om at mottak av slam fra oljeutskillere (farlig avfall) til lagunesystemet er stanset.

Stans i driften av behandlingsanlegget for farlig avfall innebærer at avfall i lagunene og avfall som ligger til kompostering skal leveres til godkjent mottak / forskriftsmessig disponering. Fylkesmannen vil også kreve undersøkelser av grunnen under behandlingssystemet og av deponert avfall, jf. varsel om pålegg i punkt 3 i denne rapporten. Bakgrunnen for at det varsles pålegg i saken er de vurderingene som gjøres her av kravene i tillatelsen av 21.12.09 sett i forhold til kravene i avfallsforskriften kap. 9 om deponering av avfall.

Avvik 2: Virksomheten har ikke utført nødvendige undersøkelser av innhold av organisk stoff i kompostmasser fra lagunesystemet før deponering.

Avvik fra:

- Avfallsforskriften kap. 9 vedlegg II punkt 1. om *prosedyrer for mottak av avfall*, krav om basiskarakterisering og testing, jf. § 9-6 tredje ledd om deponier for ordinært avfall.

Kommentarer:

Virksomheten oppgir å ha kontrollert ferdig behandlet avfall fra laguneanlegget med hensyn på THC (olje) og TS (tørrstoff). Vi har mottatt resultat fra en analyse av innhold i komposterte masser fra 17.01.2012. Denne er undersøkt for innhold av tørrstoff, THC, PCB₇ og tungmetaller. Men innhold av organisk stoff er ikke undersøkt.

I henhold til § 9-6 tredje ledd kan deponier for ordinært avfall bare benyttes for

- a) ordinært avfall som oppfyller forurensningsmyndighetens kriterier for mottak av avfall på deponier for ordinært avfall, og

- b) stabilt, ikke-reaktivt farlig avfall med utlekkingsegenskaper tilsvarende de ordinære avfallstypene som er nevnt under bokstav a. Dette farlige avfallet skal ikke deponeres sammen med biologisk nedbrytbart avfall.

Olje:

Den nevnte analysen av massene viser at oljeinnholdet tilsier at massene er farlig avfall, de andre parameterne indikerer ikke farlig avfall. Vi anser at dette er en type farlig avfall som det er gitt tillatelse til å deponere, jf. tillatelsen av 21.12.09 om «*deponering av slam fra oljeutskillere*». Men avfallet må likevel oppfylle kravene til deponering i kap. 9 i avfallsforskriften.

Generelt er det krav i avfallsforskriften som innebærer at farlig avfall bare kan deponeres dersom det er liten fare for utlekking av farlige stoffer, at det farlige avfallet er stabilt. Vi viser til kravene i forskriften § 9-6 tredje ledd bokstav b) om deponering av stabilt, ikke-reaktivt farlig avfall på ordinært deponi, og til vedlegg II til kap. 9 punkt 2.3.1. I punkt 2.3.1. er det grenseverdier for utlekkingspotensial for farlig avfall når dette deponeres i et deponi eller i en deponicelle for ordinært avfall. Dette gjelder altså ved samdeponering; sammen på deponiet eller i samme deponicelle.

I dette tilfelle er komposterte masser fra lagunesystemet deponert i egen og tett deponicelle, i deponi for ordinært avfall. For øvrig synes ikke parameterne i punkt 2.3.1. i vedlegg II å være egnet for vurdering av utlekking fra denne type masser, siden olje ikke er med på lista.

Organisk stoff:

Det er også begrensning i avfallsforskriften angående maksimalt innhold av organisk stoff i avfall som deponeres, jf. § 9-4 a). Her kan imidlertid forurensningsmyndigheten gjøre unntak i særlige tilfeller.

Tillatelsens formulering tillater deponering av kompostert oljeholdig slam, men i utgangspunktet gjelder avfallsforskriftens grenser for innhold av organisk stoff. Vi kan neppe anse at Fylkesmannen har gitt et unntak fra kravet i § 9-4 a) angående innhold av totalt organisk karbon (TOC) eller glødetap. Dermed må massene fra lagunesystemet undersøkes på dette punktet før ev. deponering. Vi anser at det er grensen på 10 % TOC i § 9-4 a) som gjelder for deponering i egen deponicelle for kompostmassene her, siden massene ikke blir deponert i en celle sammen med ordinært avfall, jf. punkt 2.3.2. i vedlegg II, der grensen er 5 %.

For øvrig er det en unntaksbestemmelse i § 9-4 a) i avfallsforskriften, som likevel tillater deponering av noen avfallstyper med innhold av organisk materiale som overstiger 10 % TOC eller har et glødetap over 20 %. Et av disse unntakene gjelder for «*avløpsslam som ikke tilfredsstiller kvalitetskravene for gjødselvarer*». Jf. § 9-4 første ledd bokstav a) nr. 4). Fylkesmannen er usikker på om massene som deponeres her i denne saken kan defineres som avløpsslam, og kan anses som unntatt. I utgangspunktet kommer avfallet fra en type avløpsanlegg, f. eks oljeutskillere, før det er behandlet videre i lagunesystem og kompostering hos GLT-avfall. Det analyseresultatet som vi har mottatt for massene, viser at innholdet av kopper og sink ligger over grenseverdiene for tungmetaller i § 10 i *forskrift om gjødselvarer av organisk opphav*, dvs. det tilfredsstiller ikke kvalitetskravene for gjødselvarer. I tillegg er massene som nevnt farlig avfall pga. høyt oljeinnhold.

Oppsummering:

Fylkesmannen er i tvil om kompostert materiale av «*slam fra oljeutskillere*» vil kunne ligge innenfor kravene i avfallsforskriften til deponering på ordinært deponi, også deponering i en egen celle, slik det gjøres her. Dermed kan det være en motsetning mellom tillatelsens formulering som tillater deponering av slike masser, og kravene i avfallsforskriften kap. 9 til deponeringen.

Men vi legger til grunn at kompostmassene fra lagunesystemet ikke er undersøkt for TOC, og anser at de ikke er fullstendig basiskarakterisert og testet slik det kreves, jf. punkt 1 i vedlegg II til kap. 9 i avfallsforskriften.

7. Anmerkninger

Anmerkning 1: Toppdekket på det nedlagte deponiet på Nygard har noen mangler.

Kommentarer:

Ved revisjonen så vi på deponiet i øvre og nedre del. Det var en del synlig avfall i nedre del av deponiet. Ellers synes det å være behov for å vurdere tiltak på toppdekket for å unngå at regnvann samler seg og går gjennom deponiet.

Bedriften har utarbeidet avslutningsplan for dette deponiet, og det følges opp med gassuttak og sigevannskontroll. Sigevannet fra Nygard og fra Dalborgmarka kommer sammen i en sedimenteringslagune før det går til kommunalt ledningsnett og renseanlegg. Denne lagunen tømmes hver høst.

Fylkesmannen ber om en konkret tilbakemelding på hvordan denne anmerkningen angående toppdekket på Nygard deponi følges opp.

Anmerkning 2: Mottak og mellomlagring av forurensede masser foregår ikke på tett dekke med oppsamling av sigevann.

Kommentarer: Virksomheten oppgir at det ikke er etablert tett dekke med oppsamling av sigevann, på området for forurensede masser. Forurensede masser og masser med ukjent innhold legges på seng av kvernet hageavfall. Virksomheten opplyste ved revisjonen at jordprøver fra området ikke har indikert forurensning til grunnen. Manglende samsvar med tillatelsen angående dette fremgår av bedriftens referat fra internrevisjon 26. – 27. 03.2015 sak 19, der det heter:
«Behandling av oljeforurenset masse skjer ikke på tett dekke som konsesjonen krever. Dette er imidlertid FM informert om.»

Eksisterende tillatelse har et krav angående mellomlagring av forurensede masser i punkt 4.4, at disse skal mottas, mellomlagres og behandles på tette dekker med oppsamling av sigevann. Det heter videre i tillatelsen at sigevannet fra massene skal behandles slik at det minst holder kravene i forurensningsforskriften § 15-7. Dermed er det her snakk om håndtering av oljeholdige masser, og sigevannet må ikke overstige 50 mg olje per liter.

8. Andre forhold

Oppfølging og kommunikasjon i dispensasjonssaker

Ved en anledning der virksomheten i 2014 søkte Fylkesmannen om dispensasjon fra deponeringsregelverket, for å motta og deponere avfall fra en gårdsbrann, ble ikke det omsøkte

avfallet mottatt og deponert. Det er ønskelig at GLT-avfall i slike saker også melder tilbake til Fylkesmannen om dispensasjonsadgangen blir brukt eller ikke.

Oppfølging biocelle

Fylkesmannen gav 21.10.09 tillatelse til GLT-avfall for reaktorcelle for biologisk nedbrytbart avfall, som et prøveprosjekt. Denne biocellen er planlagt gravd ut og avsluttet, men etter det vi fikk opplyst vil dette ikke skje i år, trolig i 2016.

Nytt areal

Virksomheten planlegger å ta i bruk et nytt areal på oversiden av dagens anlegg. Dette er planlagt brukt for blant annet kompostering av hageavfall, for trevirke og kverning av sistnevnte. Det er behov for en tillatelse fra Fylkesmannen angående dette nye arealet, blant annet fordi det etableres anlegg for oppsamling av overflatevann og det nye arealet har et bruksnummer som ikke omfattes av eksisterende tillatelse for GLT-avfall fra 2009.

9. Gjennomføring av tilsynet

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Samtaler og verifikasjoner 2. og 3. juni 2015

Det ble ikke holdt eget formøte før revisjonen, men orientert om revisjonen i åpningsmøtet 2. juni. Fylkesmannen hadde samtaler med i alt 7 ansatte i virksomheten i løpet av revisjonsdagene. Første dag ble brukt til samtaler og befaring på det nedlagte deponiet på Nygard, og befaring på deponi i drift, inkludert snødeponi. Andre dag ble brukt til samtaler om behandling og deponering av oljeholdig avløpsvann og sandfangavfall i lagunesystemet, verifikasjon av dokumenter, og befaring ved lagunesystem for oljeholdig avløpsvann og ved deponicelle for masser fra lagunen.

Avsluttende møte 3. juni 2015

På slutten av dag to presenterte Fylkesmannen funn etter revisjonen, som avvik og anmerkninger.

10. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen:

- *Lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven)
- *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall* (avfallsforskriften)
- *Forskrift om begrensnig av forurensning* (forurensningsforskriften)
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften)
- Tillatelse etter forurensningsloven av 21.12.2009 fra Fylkesmannen i Oppland, deponi mm
- Tillatelse etter forurensningsloven av 21.10.2009 fra Fylkesmannen i Oppland, biocelle

Fylkesmannen mottok før revisjonen noe av den etterspurte dokumentasjon fra bedriften om internkontrollen og relevante dokumenter angående organisering, anlegg og drift. Ytterligere dokumentasjon ble gjennomgått under revisjonen, og noe ble oversendt oss etter revisjonsdagene.

Vedlegg: Deltakere ved revisjonen

Vedlegg:

Deltakere ved revisjon hos GLT-avfall 2. – 3. juni 2015

Oversikten viser funksjonene til de personene fra virksomheten som deltok ved revisjonen. Det er satt kryss ved de som har deltatt under møter og samtaler.

Fra virksomheten, funksjon, fagtema	Åpningsmøte 02.06.15	Samtaler	Sluttmøte 03.06.15
Daglig leder, observatør	X	X	X
Sjefsingeniør	X	X	X
Kontorleder, observatør	X		X
Driftsingeniør	X	X	X
Miljøingeniør	X	X	
Ansvarlig farlig avfall (verneombud)	X	X	X
Førstesekretær, mottakskontroll	X		X
Maskinkjører, sortering avfall	X	X	X
Maskinkjører, sortering avfall		X	X

Fylkesmannens revisjonsgruppe:

Stein Egil Granli, revisjonsleder

Elin Hilde, revisor

Observatør fra Miljødirektoratet 3. juni:

Norunn Reppe Bell